

Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку

конотацію у казках уособлює зоосемізм *собака* і в значенні підступності, нещирості, а також надзвичайно великої кількості (*Панів, як псів*).

Лексема *вовк* первісно означала „грабіжник, або той, що роздирає” [3, с. 411]. На основі цього значення додатково розвивалися й інші з урахуванням символіки та асоціацій, які викликала ця тварина. У зв'язку з цим зоосемізм *вовк* концептуалізується як: найгірший хижак - *Душить як вовк кобилу*; несправедливо звинувачена людина - *На вовка промовка, а москаль кобилу вкрав*; лихо, нещастя, біда - *Немає лісу без вовка, а села без лихого чоловіка* або *Не визивай вовка з лісу*; ненаситливість, зажерливість - *Вовкові барана з зубів не вирвати*; злодійкуватість - *Добрався, як вовк до кошари*; неминуча відплата - *Вовк ловить та й вовка піймають*; жвавність у винайденні здобичі - *Вовка ноги годують*; досвідченість - *Вовк старий не лізе до ями*; раптовість - *За вовка промовка, а він і тут*; невдячність - *З вовка годованого добра не буде*; спритність - *Вовка за ухо не втримать*; упертість - *Хто родився вовком, тому лисицею не бути*; безсоромність, лицемірство - *Позичив очі у сірка*.

Отже, тваринний світ є суттєвим репрезентантом української етнокультури, де лінгвістичний й етнологічний спектр опису є синкретичними, що зумовлюється тісним зв'язком мови з міфологічними, духовними, матеріальними, соціально-побутовими й загальнолюдськими цінностями.

Література

1. Бутенко М. П. Словник асоціативних означень іменників в українській мові / Бутенко М. П. - Львів : Вища школа, 1989. - 325 с.
2. Жуйкова М. В. Дещо про образ вовка в мовній картині світу білорусів / Жуйкова М. В. // Семантика мови і тексту : Зб. ст. VI Міжнародної наукової конференції. - Івано-Франківськ : Плай, 2000. - С. 194-197.
3. Етимологічний словник української мови / за ред. О. С. Мельничука. - К. : Наукова думка, 1982. - Т. 1. - 631 с.
4. Українські казки про тварин. - К.: Техніка, 2005. - 320 с.

ПРАЗНИКЪТ НА КИРИЛ И МЕТОДИЙ (по данни от възрожденския печат)

Лалка Иванова Денчева
Преподавател по български език
Министерство на образованието и науката
Република България

Празникът на Кирил и Методий е първият празник, който обединява българите по време на османското владичество и подпомага оформянето и укрепването на националното съзнание в продължителната и тежка борба за църковна независимост и особено в борбата за национална свобода. Можем да кажем, че 11 май е не само денят на Кирил и Методий, а е денят на самия български народ.

Заслуга за провъзгласяването и за популяризирането му като училищен и общонароден, имат братята Найденов и Константин Герови. През 1851 г. в Пловдив

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (25-26 квітня 2018 р., м. Бердянськ)

Н. Геров, д-р Чомаков и други родолюбиви българи решават да именуват училището „Кирил и Методий“. Геров си спомня: „Щом училището се нарече „Св. Кирил и Методий“ трябваше и празникът му да се празнува“. [1, с. 111].

През 1857 г. Денят на Кирил и Методий тържествено е отпразнуван и от българите, живеещи в Цариград. В българската църква е отслужена литургия и е произнесено слово. За това събитие съобщава „Цариградски вестник“ в брой 329 от 18 май 1857 г. [2, с. 273]

Празникът, който започва като църковен, почитащ делото на светите братя Кирил и Методий, с годините се развива и се превръща в български, общонароден и общославянски, **„от училищен празник, какъвто беше в началото, достигна да стане всеобщ народен Великден“**. [3, с.19] В него активно се включват културно-просветни деятели, общественици, будни български учители и цялото българско население.

В дописките, поместени във вестници и списания, излизащи в Цариград, празникът е наречен „велик църковно-народен българский праздник“ (Цариград-1862) [4, с. 381], „велик народен празник“ (Цариград-1870) [4, с. 381]; „български народен празник“ (Букурещ-1870) [4, с. 381]. Според Н. Начов на 11 май 1871 г. в българската църква в Цариград „дошли българи, които дори и на Великден не бивали там!“ [5, с. 97]

На 11 май 1861 г. в Цариград се събират повече от 5000 души. На този ден през 1862 г. празнуват всички българи, които се „находят в Цариград и по предместията на столицата“. „Църквата, пред църквата и църковния широк двор“ са пълни с народ. В същата дописка се показва, че българите, независимо от край на българските земи са се чувстват като един народ: „българин от къде Пловдив, Шумен, Тернов; българин от къде Видин, София, Кюстендил, Враня; българин от къде Дебра, Битол, Охрида; българин от къде Солун, Сяр, Кукуш, Едирне и пр. сякой от тия българе са познава и от кроежът и от шарките на дрехите си; Тука може да са чуе сичкото богатство и разнообразие на българский язык със сичките подречия, които съдържа в себе си. Едни други си подават ръце, препоръчват са, запознават са и са захваща побратимство. Сякой говори на свое наречие, но са споразумяват и взаимно са припознават, че са се българе и братя. [4, с. 337-338]

Този ден служи като обединител на всички българи, независимо от това къде живеят, превръща се в символ на борбата за духовно и политическо освобождение, затова в него участват хора от всички вероизповедания - православни, католици и униати.

В градове с пълно етнически състав на населението празникът добива многонационален характер. В Цариград празнуват бошнаци, турци, араби (1867 г.), руси, хървати, сърби, черногорци, моряци далматинци (1870 г.) [6, с. 425], в Букурещ - румънци, руси, сърби и гърци (1870 г.). [6, с. 413]

През годините празникът на Кирил и Методий вече се възприема като ден за противодействие на чуждопоклонничеството и невежеството, като ден на българския дух.

Денят на Кирил и Методий се превръща в своеобразно противодействие на българския народ срещу духовното и политическото потисничество, чуждопоклонството и невежеството, става ден на стремежа към знание, към свобода на творческия човешки дух, ден за пробуждане на националното самочувствие и опора в борбата за духовна и политическа свобода.

Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку

Може би затова Иван Вазов го определя като „един Великден, Великден на духа и на просветата, на възкресението на новите надежди...“ [8, с. 276]

Литература

- [1.] Ангелов, Б. Празникът на славянските просветители Кирил и Методий (произход и развитие). С., 1969 г.
- [2.] Петканова, Д. Константин Кирил. Денница на славянския род. С., 1983.
- [3.] Груев, Й. Моите спомени. С., 1906.
- [4.] Извори за българската етнография. Из българския възрожденски печат. Т. I. Съст. М. Василева, Ю. Царева, В. Николова, Л. Димитрова, Ат. Кралев. С., 1992.
- [5.] Начов, Н. Цариград като културен център на българите до 1877 г. СББАН, кн. XIX, 1925.
- [6.] Йонков, Хр. Празникът на Кирил и Методий по време на Българското възраждане. ИИИ. Т. 14-15. 1964.
- [7.] Вазов, И. Събрани съчинения, Т. 10. С., 1977.

ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ НА ПРИКЛАДІ КНИГИ «ЛОЛА ШУКАЄ ПОДРУГУ» ІЗАБЕЛЬ АБЕДІ

Бруннер К., асистент;

Литвинюк М.О., студентка

Чернівецький національний університет, Чернівці, Україна

До ХХ століття література для дітей традиційно не перекладалася, а, скоріш, адаптувалася [2, с. 193].

Зараз ситуація кардинально змінилась і в світ виходить все більше книг для дітей, як в оригіналі, так і в перекладі. Успіх виданих зарубіжних дитячих книжок залежить, перш за все, від перекладача. Важливо, щоб перекладена дитяча книга зверталась до уяви, емоцій та почуттів юних читачів, щоб впливала на здібності дитини, розвивала її мовні навички, знайомила з іншими культурами та розважала. Саме тому питання: «Для кого я пишу?» є, перш за все, доцільним при перекладі дитячої літератури. Врахування цільової аудиторії тут особливо важливе [4, с. 251].

Однією з причин видання неякісних перекладних дитячих творів в Україні із змістовими та формальними розбіжностями відносно оригіналу є низький рівень розвитку перекладацької критики в Україні. Перекладацька критика - це опис і оцінка запропонованих перекладацьких стратегій в тексті перекладу [4, с. 373]. Перекладацька критика робить великий внесок для того, щоб покращити якість перекладів у нашому суспільстві, тому її існування є запорукою успіху літературного процесу [4, с. 373].

У нашому дослідженні ми розглядали особливості перекладу дитячої книги «Hier kommt Lola» Ізабель Абеді. Слід зазначити, що перекладач Світлана Колесник при перекладі з німецької на українську мову намагається всюди зберігати особливості та культуру українського мовлення. Зокрема, дуже влучно перекладені порівняння та вирази на український лад, наприклад: «Die Perle des Südens war rorpenvoll» [3, с.211], перекладено наступним чином: «У Перлині